

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 3To/94/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5912010391
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 06. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Adriana Gallová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2021:5912010391.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Adriany Gallovej a sudcov JUDr. Vladimíra Sučika a JUDr. Moniky Liptákovej, na verejnom zasadnutí konanom 10. júna 2021 prejednal odvolanie podané obžalovaným Y. J. proti rozsudku Okresného súdu Ružomberok, sp. zn. 1T/81/2012 zo 7.10.2020 a takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. d), písm. e) Tr. por. z r u š u j e rozsudok Okresného súdu Ružomberok, sp.zn. 1T/81/2012 zo 7.10.2020.

I. Na základe § 322 ods. 3 Tr. por.

Obžalovaného Y. J., nar. X.X.XXXX v K., naposledy trvale bytom K., R. XXXX/X, t.č. na neznámom mieste a v konaní proti ušlému

u z n á v a s a z a v i n n é h o, ž e

hoci je podľa § 62 zákona o rodine č. 36/2005 Z.z. a podľa rozsudku Okresného súdu Ružomberok, sp. zn. 3P/54/2010 zo dňa 27.8.2010, právoplatným dňa 29.9.2010, povinný platiť zvýšené výživné na svoje deti F. J., nar. XX.X.XXXX vo výške 100 EUR mesačne, H. J., nar. X.X.XXXX v sume 90 EUR mesačne a E. J., nar. XX.XX.XXXX vo výške 80 EUR mesačne vždy do každého 15. dňa v mesiaci k rukám matky detí B. J., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom V. XX, okr. K., svoju vyživovaciu povinnosť si neplnil od 1.7.2011 až do 30.8.2012 s výnimkou mesiacov marec 2012, kedy poškodenej uhradil 30 EUR a máj 2012, kedy zaplatil celkovo 120,68 EUR, čím za uvedené obdobie mu vznikol dlh na nezaplatenom výživnom v celkovej výške 3.389,32 EUR, pričom obžalovaný Y. J. potom, ako s ním zamestnávateľ Železnice SR ukončili dňa 17.9.2010 pracovný pomer pre závažné porušenie pracovnej disciplíny nikde sa riadne nezamestnal, ani sa nezaevidoval na príslušnom úrade práce, sociálnych vecí a rodiny ako uchádzač o zamestnanie, nie je poberateľom dávky a príspevkov v hmotnej núdzi, živil sa príležitostnými brigádami, pričom od mesiaca január 2012 pracuje ako stavebný robotník v Írsku s príjmom cca 800 EUR mesačne a využíva služby mobilného operátora.

t e d a

- najmenej tri mesiace v období dvoch rokov neplnil zákonnú povinnosť vyživovať a zaopatrováť iného nedbanlivostným konaním, a vydal oprávnenú osobu do nebezpečenstva núdze, a taký čin spáchal závažnejším spôsobom konania - po dlhší čas,

č í m s p á c h a l

- prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. a), písm. b) Tr. zák. s poukazom na § 138 písm. b) Tr. zák., účinného do 31.12.2019 (ďalej len Tr. zák.)

Z a t o s a o d s u d z u j e :

Podľa § 207 ods. 3 Tr. zák., s použitím § 38 ods. 2 Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 1 (jeden) rok.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zák., § 50 ods. 1 Tr. zák. súd výkon trestu odňatia slobody podmienične odkladá a určuje skúšobnú dobu v trvaní 1 (jeden) rok.

II. Na základe § 322 ods. 3 Tr. por. a § 285 písm. b) Tr. por., § 122 ods. 13 Tr. zák.

Obžalovaného Y. J., nar. X.X.XXXX v K., naposledy trvale
bytom K., R. XXXX/X, t.č. na
neznámom mieste a v konaní proti ušlému

o s l o b o d z u j e

spod obžaloby Okresného prokurátora v Ružomberku, sp.zn. 1Pv 92/12-9 podanej na Okresnom súde Ružomberok 7.8.2012, podľa ktorej sa mal dopustiť prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. b), c) Tr. zák., na skutkovom základe, že

hoci je podľa § 62 zákona o rodine č. 36/2005 Z.z. a podľa rozsudku Okresného súdu Ružomberok, sp. zn. 3P/54/2010 zo dňa 27.8.2010, právoplatným dňa 29.9.2010, povinný platiť zvýšené výživné na svoje deti F. J., nar. XX.X.XXXX vo výške 100 EUR mesačne, H. J., nar. X.X.XXXX v sume 90 EUR mesačne a E. J., nar. XX.XX.XXXX vo výške 80 EUR mesačne vždy do každého 15. dňa v mesiaci k rukám matky detí B. J., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom V. XX, okr. K., svoju vyživovaciu povinnosť si neplnil od 1.9.2012 až do 30.9.2013 s výnimkou mesiacov marec 2012, kedy poškodenej uhradil 30 EUR a máj 2012, kedy zaplatil celkovo 120,68 EUR, čím za uvedené obdobie mu vznikol dlh na nezaplatenom výživnom v celkovej výške 3.750 EUR,

a tohto konania sa dopustil napriek tomu, že trestným rozkazom Okresného súdu Ružomberok č.k. 1T/63/2011 zo dňa 30.5.2011, právoplatným 29.6.2011, bol odsúdený za prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. a), b) Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 1 rok, výkon ktorého mu súd podmienične odložil a určil skúšobnú dobu na 2 roky, pričom obžalovaný Y. J. potom, ako s ním zamestnávateľ Železnice SR ukončili dňa 17.9.2010 pracovný pomer pre závažné porušenie pracovnej disciplíny nikde sa riadne nezamestnal, ani sa nezaevidoval na príslušnom úrade práce, sociálnych vecí a rodiny ako uchádzač o zamestnanie, nie je poberateľom dávky a príspevkov v hmotnej núdzi, živil sa príležitostnými brigádami, pričom od mesiaca január 2012 pracuje ako stavebný robotník v Írsku s príjmom cca 800 EUR mesačne a využíva služby mobilného operátora,

p r e t o ž e s k u t o k n i e j e t r e s t n ý m č i n o m .

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom bol obžalovaný Y. J. uznaný vinným zo spáchania prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. a), b), c) Tr. zák. na skutkovom základe, že

hoci je podľa § 62 zákona o rodine č. 36/2005 Z.z. a podľa rozsudku Okresného súdu Ružomberok, sp. zn. 3P/54/2010 zo dňa 27.8.2010, právoplatným dňa 29.9.2010, povinný platiť zvýšené výživné na svoje deti F. J., nar. XX.X.XXXX vo výške 100,- EUR mesačne, H. J., nar. X.X.XXXX v sume 90,- EUR mesačne a E. J., nar. XX.XX.XXXX vo výške 80,- EUR mesačne vždy do každého 15. dňa v mesiaci k rukám matky detí B. J., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom V. XX, okr. K., svoju vyživovaciu povinnosť si neplnil od 1.7.2011 až do 30.9.2013 s výnimkou mesiacov marec 2012, kedy poškodenej uhradil 30,- EUR a máj 2012, kedy zaplatil celkovo 120,68 EUR, čím za uvedené obdobie mu vznikol dlh na nezaplatenom výživnom v celkovej výške 7.139,32 EUR,

a tohto konania sa dopustil napriek tomu, že trestným rozkazom Okresného súdu Ružomberok č.k. 1T/63/2011 zo dňa 30.5.2011, právoplatným 29.6.2011, bol odsúdený za prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. a), b) Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 1 rok, výkon ktorého mu súd podmienične odložil a určil skúšobnú dobu na 2 roky, pričom obžalovaný Y. J. potom, ako s ním zamestnávateľ Železnice SR ukončili dňa 17.9.2010 pracovný pomer pre závažné porušenie pracovnej disciplíny nikde sa riadne nezamestnal, ani sa nezaevidoval na príslušnom úrade práce, sociálnych vecí a rodiny ako uchádzač o zamestnanie, nie je poberateľom dávky a príspevkov v hmotnej núdzi, živil sa príležitostnými brigádami, pričom od mesiaca január 2012 pracuje ako stavebný robotník v Írsku s príjmom cca 800,- EUR mesačne a využíva služby mobilného operátora.

Za tento prečin bol obžalovaný podľa § 207 ods. 3 Tr. zák., § 38 ods. 2 Tr. zák., na trest odňatia slobody vo výmere 2 roky s podmieničným odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu v trvaní 2 roky.

Proti rozsudku okresného súdu podal riadne a včas odvolanie obžalovaný Y. J.. V písomných dôvodoch odvolania prostredníctvom svojej obhajkyne uviedol, že podľa jeho názoru nie sú splnené podmienky na konanie proti ušlému, a to s poukazom na jedinečnosť súdeného trestného činu, keď je obžalovanému kladené za vinu neplnenie si vyživovacej povinnosti v období do podania obžaloby, ale aj po podaní obžaloby. Poukázala na to, že všetky deti sú s obžalovaným v kontakte, deti ho boli navštíviť v Írsku. Za takýchto okolností považuje konanie proti ušlému za nedôvodné, nakoľko je zrejmé, že bolo možné zistiť adresu obžalovaného a na túto adresu doručovať obžalovanému predvolanie na hlavné pojednávanie. V tomto prípade postupoval súd vyslovene arbitrárne a formalisticky, keď po takmer 6-tich rokoch od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu, začal opätovne konanie proti ušlému (opatrenie zo dňa 25.6.2020), nariadil pojednávanie a vyhlásil rozsudok. Súd mal po výsluchu svedkyne B. J. vedomosť o tom, v akej krajine sa obžalovaný zdržuje, že s ním je v kontakte, že tam je obžalovaný zárobkovo činný a že si vyživovaciu povinnosť k deťom dlhé roky riadne plní, dokonca deti boli u neho viackrát na návšteve. Za takejto situácie mal súd opatrenie, ktorým začal konanie proti ušlému zrušiť, nakoľko je vedenie takéhoto konania neopodstatnené a v rozpore so zákonom. Fakt, že obhajca nemá kontakt s klientom a nemá k dispozícii jeho adresu, na tomto nič nemení. Vzťah advokáta a klienta je vzťahom rovnocenným a advokát nemá prostriedky a dokonca ani právo na to, aby od klienta nejaké informácie direktívne žiadal, resp. klienta nútil k nejakým úkonom. Súdne konanie proti ušlému predstavuje závažný zásah najmä do práva obvineného obhajovať sa sám a súdom musí byť náležite zisťovaný dôvod pre takéto konanie. Nemá vedomosť o tom, že by súd využil možnosť zistenia adresy obžalovaného od jeho rodinných príslušníkov a následného doručovania listín priamo obžalovanému, resp. možnosť jeho vypočutia formou dožiadania. Navyše obžalovaný je v kontakte s rodinou, má príjem, vyživovaciu povinnosť si v súčasnosti plní. Rodinní príslušníci ho boli pozrieť, z čoho možno usudzovať, že niekde býva, chodí do zamestnania a nie je vôbec preukázané, že by sa vyhýbal trestnému konaniu alebo že by sa skrýval. Jeho pobyt musí byť známy aj inštitúciám v krajine, kde žije. Okresný súd vedenie konania proti ušlému dostatočným a presvedčivým spôsobom neodôvodnil. Prvostupňový súd nezistil riadne a náležite skutkový stav, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, potrebný pre rozhodnutie. Nezistoval, aké boli osobné pomery obžalovaného v čase podania obžaloby do 30.9.2013, či bol zamestnaný, mal nejaký príjem a aké boli dôvody, ak si vyživovaciu povinnosť neplnil, a to aj v kontexte toho, že obžalovaný si podľa výpovede svedkyne B. J. vyživovaciu povinnosť od roku 2013 doposiaľ plní. Je zrejmé, že z nedostatočne zisteného skutkového stavu nemohol súd v žiadnom prípade vyvodiť záver o podstatnom znaku objektívnej stránky skutkovej podstaty prečinu zanedbania povinnej výživy, a to schopnosti obžalovaného platiť výživné. Súd tiež ako predbežnú otázku neriešil schopnosť obžalovaného platiť súdom určené výživné, a to nielen vo vzťahu k obdobiu od podania obžaloby do 30.9.2013, ale aj za obdobie do podania obžaloby (01.07.2011 do 07.08.2012). Ako už uviedla, obžalovaný bol v tom čase nezamestnaný, nemal žiaden pravidelný príjem, len príjmy z brigád, mal zdravotné problémy, pre ktoré mu lekárom bol odporúčaný šetriaci režim. Je teda zrejmé, že obžalovaný v danom čase nebol schopný platiť výživné v súdom určenej výške. Záver súdu o tom, že obžalovaný mal vydať oprávnené osoby do nebezpečenstva núdze, je svojvoľný a nemá podklad vo vykonanom dokazovaní, čoho si zrejme musí byť vedomý aj súd, keď v odôvodnení napadnutého rozsudku absentuje akékoľvek odôvodnenie pre takýto záver súdu. Poukázal tiež na to, že krajský súd v odôvodnení uznesenia sp. zn. 3To/55/2014 zo dňa 29.5.2014 uviedol, že bez výsluchu obžalovaného na hlavnom pojednávaní nie je možné konštatovať, že celé konanie, ktoré je predmetom trestného stíhania, obžalovaný spáchal úmyselne. Úmyselné konanie obžalovaného by bolo možné hodnotiť iba do jeho výsluchu v prípravnom konaní. Od výsluchu obžalovaného v prípravnom konaní až po rozhodnutie okresného súdu na hlavnom

pojednávani bez výsluchu obžalovaného nie je možné konštatovať, že aj toto konanie spáchal úmyselne. Krajský súd v uvedenom rozhodnutí uviedol, že v novom konaní je potrebné, aby samosudca okresného súdu zrušil opatrenie, ktorým konal proti ušlému, opätovne vydal európsky zatýkací rozkaz a ak tento v primeranej lehote nebude realizovaný, bude môcť okresný súd konanie obžalovaného posúdiť iba ako konanie z nebanlivosti. Okresný súd síce na tento právny názor pri vydávaní napadnutého rozhodnutia poukazoval, avšak podľa názoru obhajoby došlo k nesprávnej interpretácii názoru odvolacieho súdu. Prvostupňový súd v odôvodnení napadnutého rozsudku na str. 7 ods. 3 uviedol, že možno ustáliť záver, že obžalovaný si počas pobytu na Slovensku úmyselne neplnil svoju vyživovaciu povinnosť, no súd posúdil jeho konanie ako nebanlivostné. Uvedené sa však neprejavilo v odôvodnení ukladaného trestu, keď súd obžalovaného odsúdil za skutok podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. a), b), c) Tr. zák., za čo obžalovanému uložil trest odňatia slobody vo výmere 2 roky s podmieneným odkladom na 2 roky. Podotkol tiež na to, že v odôvodnení napadnutého rozsudku absentuje tiež riadne odôvodnenie právneho záveru súdu, že obžalovaný spáchal skutok závažnejším spôsobom konania, preto nemožno zistiť, prečo súd posudzoval konanie obžalovaného podľa písm. b) § 207 ods. 3 Tr. zák. Ani výrok o treste nie je náležite odôvodnený, čím v podstate odňal obžalovanému možnosť proti takto vydanému rozsudku účinne argumentovať. Poukázal tiež na to, že hoci zákonom č. 420/2019 Z.z. došlo k zmene znenia ustanovenia § 207 Tr. zák., súd v napadnutom rozsudku cituje znenie účinné do 31.12.2019, bez toho, aby to v tomto rozsudku uviedol, že rozhodoval podľa ustanovenia účinného do 31.12.2019. Je toho názoru, že uvedené skutočnosti spolu s namietanými vadami rozhodnutia a konania, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, zakladá nevyhnutnosť zrušenia napadnutého rozsudku odvolacím súdom v zmysle § 321 ods. 1 písm. a), b), c), d) Tr. por. Navrhol, aby krajský súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Príslušný prokurátor v písomnom vyjadrení k odvolaniu obžalovaného uviedol, že okresný súd zistil skutkový stav v rozsahu a kvalite nevyhnutnom na rozhodnutie, pričom boli dôsledne objasňované skutočnosti svedčiace proti obžalovanému, ako aj okolnosti svedčiace v jeho prospech. Následne súd v odôvodnení svojho rozhodnutia vysvetlil, na základe akých dôkazov a zistení z nich vyplývajúcich dospel k záveru o vine obžalovaného. Dôvody napadnutého rozsudku považuje za zrozumiteľné a logické, vychádzajúce zo skutkových okolností prípadu. Záver súdu o vyslovení viny obžalovaného za prečin podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. a), b), c) Tr. zák. považuje za zákonný. Uložený trest za spravodlivý a primeraný. Navrhol, aby Krajský súd v Žiline odvolanie obžalovaného ako nedôvodné zamietol podľa § 319 Tr. por.

Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal podľa § 317 ods. 1 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolatelia podali odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Mal pritom na zreteli aj povinnosť prihliadnuť na chyby, ktoré neboli odvolaním vytkané, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por. a zistil, že odvolanie obžalovaného Y. J. je čiastočne dôvodné.

Podľa § 2 ods. 10 Tr. por. orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol náležite zistený skutkový stav vecí, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, a to v rozsahu nevyhnutnom na ich rozhodnutie. Dôkazy obstarávajú z úradnej povinnosti. Právo obstarávať dôkazy majú aj strany. S rovnakou starostlivosťou objasňujú okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a v oboch smeroch vykonávajú dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie.

Podľa § 2 ods. 12 Tr. por. orgány činné v trestnom konaní a súd hodnotia dôkazy podľa svojho vnútorného presvedčenia, založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne, nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán.

Odvolací súd po splnení prieskumnej povinnosti dospel k záveru, že súd prvého stupňa sa dôsledne neriadil citovanými zákonnými ustanoveniami.

Prvostupňový súd v posudzovanej veci rozhodol bez náležitého zistenia skutkového stavu a nevysporiadal sa so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie, najmä vo vzťahu k otázke subjektívnej aj objektívnej stránky súdeného prečinu zanedbania povinnej výživy za obdobie od 1.9.2012 do 30.9.2013.

I. K odsudzujúcemu výroku

Primárne treba uviesť, že aj podľa názoru krajského súdu odsudzujúci výrok prvostupňového súdu týkajúci sa neplatenia výživného zo strany obžalovaného v období od 1.7.2011 až do 30.8.2012 s výnimkou mesiacov marec 2012, kedy poškodenej uhradil 30,- EUR a máj 2012, kedy zaplatil celkovo 120,68 EUR, čím za uvedené obdobie mu vznikol dlh na nezaplatenom výživnom v celkovej výške 3.389,32 EUR, je správny, zákonný a má dostatočnú oporu vo vykonaných dôkazoch. Odvolací súd nemá žiadne pochybnosti o tom, že u obžalovaného je daná trestná zodpovednosť za súdený skutok, t.j. za neplnenie zákonnej povinnosti vyživovať svoje deti v uvedenom období od 1.7.2011 do 30.8.2012, t.j. do podania obžaloby. Na rozdiel od okresného súdu je však toho názoru, že obžalovaný v uvedenom období neplnil vyživovaciu povinnosť úmyselne, nie nedbanlivostným konaním. Keďže odvolanie bolo podané iba samotným obžalovaným, krajský súd v súlade so zásadou zákazu zmeny k horšiemu t.j. v súlade so zásadou „reformatio in peius“ nemohol v tejto časti zmeniť právnu vetu svojho rozsudku, nakoľko by rozhodol v neprospech obžalovaného.

Pokiaľ ide o skutkové zistenia okresného súdu, krajský súd nemá žiadne pochybnosti, že súdený skutok v časti označenej ako I. sa stal a že ho spáchal obžalovaný Y. J.. V tomto smere okresný súd veľmi výstižne a presvedčivo v odôvodnení napadnutého rozsudku vysvetlil, na základe akých dôkazov a zistení z nich vyplývajúcich dospel k záveru o vine obžalovaného. Na takomto základe potom okresný súd vyvodil z dôkazov o podstate súdeného trestného činu zistenia, ktoré sú správne a v podrobnostiach na ne odkazuje.

Vinu obžalovaného mal aj krajský súd, rovnako ako súd prvého stupňa preukázanú výpoveďami samotného obžalovaného, svedkov B. J. - matky detí, H. J. - syna obžalovaného, ako aj listinnými dôkazmi v spise sa nachádzajúcimi. Z obsahu spisu vyplýva, že obžalovaný si je vedomý svojej zákonnej vyživovacej povinnosti voči maloletým deťom. Je nesporným faktom, že obžalovaný ako otec detí bol od 10.11.2008 do 17.9.2010 zamestnancom Železníc SR, RR ÚŽI Žilina na základe pracovnej zmluvy uzavretej na dobu neurčitú, kde za prvých 5 mesiacov roku 2010 dosahoval priemerný čistý mesačný zárobok 415,34 Eur. Pracovný pomer s ním však zamestnávateľ okamžite skončil z dôvodu neospravedlnených absencií od 7.8.2010 do 17.9.2010. Odtedy nie je evidovaný ako uchádzač o zamestnanie na príslušnom úrade práce. Podľa vlastných vyjadrení počas výsluchu v prípravnom konaní konanom dňa 20.6.2012, obžalovaný v mesiaci január 2012 odišiel do Írska, kde zarába ako stavebný robotník cca 800,- Eur mesačne. Z dôkazov vykonaných v danej veci nepochybne vyplýva, že bolo v možnostiach a schopnostiach obžalovaného v období od 1.7.2011 do 30.8.2012 plniť si vyživovaciu povinnosť voči deťom v plnej výške, tak ako bola určená právoplatným rozsudkom Okresného súdu Ružomberok sp. zn. 3P/54/2010 zo dňa 27.8.2010.

Pri rozhodovaní o vine súd rozsah vyživovacej povinnosti posudzuje samostatne v rámci predbežnej otázky v zmysle § 7 ods. 1 Tr. por., a preto môže vychádzať z iného rozsahu vyživovacej povinnosti páchatel'a, než občianskoprávny súd (R 56/1993 a R 112/1999-II). Súd nie je viazaný rozhodnutím, ktorým bola táto povinnosť určená v občianskoprávnom konaní, vrátane rozsahu vyživovacej povinnosti (R 11/1984). Z tohto vyplýva, že spravidla sa nevyžaduje, aby vyživovacia povinnosť a jej rozsah boli určené rozhodnutím súdu, okrem prípadu právoplatného rozhodnutia súdu o otcovstve a rozhodnutia súdu o výške manželského výživného. Vyživovacia povinnosť rodiča voči dieťaťu vzniká priamo na základe zákona (§ 62 Zákona o rodine č. 36/2005 Z.z.). Preto za začiatok páchania trestného činu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 Tr. zák. rodiča voči dieťaťu treba považovať deň, od ktorého prestal rodič zavinené plniť svoju vyživovaciu povinnosť bez ohľadu na to, či o povinnosti platiť výživné a o jeho výške rozhodol už predtým súd v občianskoprávnom konaní.

Povinnosť vyživovať alebo zaopatrovať spočíva nielen v poskytovaní peňažného plnenia, ale aj v povinnosti vyživovať a zaopatrovať oprávnenú osobu v naturálnej forme, to znamená vo faktickej starostlivosti poskytovať dieťaťu stravu, oblečenie, bývanie, starostlivosť o jeho zdravie, čistotu a pod. Neplnením povinnosti vyživovať alebo zaopatrovať iného sa rozumie iba zavinené neplatenie výživného alebo neposkytovanie zodpovedajúceho plnenia v naturálnej forme. Tento trestný čin môže byť spáchaný, pokiaľ ide o subjektívnu stránku, úmyselne aj z nedbanlivosti.

Zákon o rodine vychádza z filozofie, že dieťa má právo na výživu. Ide o jeho zákonný nárok a rodičom je uložená povinnosť, aj keď na úkor svojho minima ju plniť a má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Zároveň je potrebné, aby súd pri rozhodovaní prihliadal aj na osobnú starostlivosť o dieťa niektorým z rodičov, keďže táto skutočnosť má nepochybne vplyv i na určenie výšky výživného. Pri určení rozsahu

vyživovacej povinnosti súd vychádza zo schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča v čase vyhlásenia rozsudku, v prípade rozhodovania za čas minulý sa rozsah určuje podľa schopností a možností v čase, v ktorom sa výživné priznáva.

Pri hodnotení možností a schopností na strane povinného rodiča zákon v ust. § 75 ods. 1 Zákona o rodine vychádza z tzv. zásady potenciality príjmov. Určujúcim je nielen to, čo povinný skutočne zarobí, dosiahne, ale aj to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosti, zručnosti, pracovné skúsenosti. Pri posudzovaní potenciality príjmov povinného musí súd postupovať veľmi prísne a zhodnotiť všetky relevantné okolnosti, ktoré sa v konaní preukážu. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku alebo majetkového prospechu. Z uvedených dôvodov je potrebné skúmať, pokiaľ povinný rodič nedosahuje príjem, čo je dôvodom takéhoto stavu a či povinný na tomto stave nesie vlastné zavinenie.

Krajský súd ďalej poznamenáva, že pokiaľ sa skutkové závery prvostupňového súdu zakladajú na vnútornom presvedčení, získanom po starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu a tieto závery boli vyvedené na podklade úplného zistenia skutočného stavu veci a úvahám, ktorými sa k takýmto záverom došlo, nemožno vytknúť nedôslednosť alebo vnútorné rozpory, nemožno im potom v prospech obžalovaného úspešne odporovať odvolaním len preto, že súd mohol dospieť aj k iným záverom, keby sa bol spravoval inými úvahami.

Súd prvého stupňa sa zaoberal a vysporiadal s návrhmi na dokazovanie, skutkovou a právnou argumentáciou strán v konaní pri dodržaní princípov kontradiktórnosti konania. Skutočnosť, že odvolateľ sa nestotožnil so skutkovými a právnymi názormi súdu prvého stupňa v napadnutom rozsudku, nemôže sama osebe viesť odvolací súd k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti záverov vyslovených súdom prvého stupňa.

Krajský súd po preskúmaní hodnotenia dôkazov vykonaných okresným súdom nezistil, že by súd prvého stupňa pri hodnotení dôkazov o trestnoprávnej zodpovednosti za neplnenie vyživovacej povinnosti vo vzťahu k jeho deťom nepostupoval podľa zákona v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. a vykonané dôkazy by vyhodnotil jednostranne v neprospech obžalovaného.

Odvolací súd, na rozdiel od okresného súdu, kvalifikoval súdený skutok ako prečin zanedbania povinnej výživy len podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. a), b) Tr. zák., účinného do 31.12.2019, s poukazom na § 138 písm. b) Tr. zák. V konaní bolo nepochybne preukázané, že obžalovaný neplnil svoju zákonnú vyživovaciu povinnosť po dlhší čas a vydal oprávnené osoby do nebezpečenstva núdze. Z pojmov uvedených v zákone vyplýva, že ťažší následok nemusí skutočne nastať, stačí ak núdza oprávnenej osobe len hrozí. To znamená, že ak sa v dôsledku neplnenia vyživovacej povinnosti zo strany páchatela utvorí situácia, keď si oprávnená osoba, pokiaľ by sa jej neposkytla nijaká pomoc, najmä od iných osôb, alebo jej neposkytol príspevok štát, nemôže zadovážiť ani základné prostriedky na život. Núdza hrozí aj vtedy, ak ju odvráti matka dieťaťa na vlastný úkor. V konaní bolo preukázané, že matka Zdenka Pišková poberala na deti náhradné výživné počnúc dňom 1.9.2011 do 30.11.2013. Matka detí podľa vlastných vyjadrení neplnením vyživovacej povinnosti mala problém vyjsť s peniazmi, finančne jej vypomáhali rodičia a súrodenci, od ktorých si požičiavala v priemere 200,- Eur mesačne. Je nesporným faktom, že podstatná časť vyživovacej povinnosti bola v kritickom období dlhodobo prenesená na matku, ktorá dosahuje minimálny príjem a uspokojuje sama zvýšené potreby maloletých detí na úkor svojich vlastných potrieb, a to aj napriek tomu, že zabezpečuje deťom osobnú starostlivosť a potrebu bývania, ktoré plnenia sú postavené na roveň finančného plnenia.

Právna kvalifikácia súdeného skutku aj podľa písm. c) § 207 ods. 3 Tr. por. v okolnostiach danej veci nezodpovedá správnym úvahám súdu prvého stupňa v tomto smere a všetkým zákonným predpokladom na posúdenie prejednávaneho skutku aj podľa vyššie uvedeného zákonného ustanovenia. V zmysle § 207 ods. 3 písm. c) Tr. zák. trestného činu zanedbania povinnej výživy sa dopustí ten páchatel, ktorý bol v predchádzajúcich dvadsiatich štyroch mesiacoch za taký čin odsúdený alebo z výkonu trestu odňatia slobody uloženého za taký čin prepustený. Pojmom „bol za taký čin odsúdený“ sa rozumie špeciálna recidíva páchatela. Pri takomto odsúdení nesmie platiť fikcia neodsúdenia. Krajský súd po preskúmaní obsahu spisu Okresného súdu Ružomberok, sp. zn. 1T/63/2011 v rámci posudzovania predbežnej

otázky dospel k záveru, že na uvedené odsúdenie platí zákonná fikcia osvedčenia vyplývajúca z ustanovenia § 50 ods. 6, ods. 7 Tr. zák.

Pri rozhodovaní o treste krajský súd všeobecne uvádza, že Trestný zákon vychádza zo zásady, že základným účelom a cieľom trestu je ochrana spoločnosti pred trestnými činmi a ich páchatelmi. Zmysel existencie a prípadnej aplikácie noriem trestného práva je predovšetkým v tom, aby sa trestné činy buď vôbec nepáchali alebo páchali v čo najmenšej miere. Ochrana spoločnosti pred páchatelmi trestných činov vrátane ochrany práv a slobôd jednotlivých občanov robí tak z trestu prostriedok sebaobrany spoločnosti pred trestnými činmi. Trest má však okrem toho pôsobiť výchovne, a to nielen na páchatela, ale aj na ostatných členov spoločnosti. Pritom generálna prevencia sa má uskutočňovať prostredníctvom individuálnej prevencie. Ak sa teda páchatelovi zabráni aj v ďalšej trestnej činnosti, dáva sa tým najavo aj ostatným členom spoločnosti, ktoré správanie je nežiaduce, proti čomu je namierený Trestný zákon a takýmto spôsobom možno ovplyvňovať pozitívnu hodnotovú orientáciu občanov spoločnosti.

Z hľadiska týchto úvah odvolacieho súdu možno potom dospieť k záveru, že účel trestu v zmysle § 34 ods. 1 Tr. zák. tvorí jednotu, lebo sa musí vzájomne doplňovať. Záver súdu o možnosti nápravy páchatela musí byť vždy v plnom súlade s ochranou, ktorú súd uloženým trestom poskytuje chráneným záujmom spoločnosti, štátu a občanom pred útokmi páchatelov trestných činov.

Krajský súd, rovnako ako súd prvého stupňa, dospel k záveru, že v prípade obžalovaného neexistuje ani jedna poľahčujúca okolnosť v zmysle § 36 Tr. zák. a ani jedna priťažujúca okolnosť v zmysle § 37 Tr. zák.

Krajský súd v zmysle vyššie uvedených právnych úvah uložil obžalovanému trest odňatia slobody vo výmere 1 rok, t.j. na dolnej hranici trestnej sadzby, s podmienčným odkladom jeho výkonu na skúšobnú dobu v trvaní 1 rok. Je nesporným faktom, že od spáchania skutku uplynula dlhá doba, takmer 9 rokov a obžalovaný nie je osobou náchylnou k recidíve. Od spáchania skutku sa obžalovaný nedopustil žiadnej ďalšej trestnej činnosti. Takto uložený trest považuje krajský súd za spravodlivý a objektívny obraz potrieb individuálnej a najmä generálnej prevencie; takýto trest aj v plnej miere odzrkadľuje stupeň nebezpečnosti spáchaného činu pre spoločnosť, ako aj možnosť nápravy a pomery obžalovaného.

II. K oslobodzujúcemu výroku

Podľa § 285 písm. b) Tr. por. súd oslobodí obžalovaného spod obžaloby, ak skutok nie je trestným činom.

Odvolací súd po splnení prieskumnej povinnosti dospel k záveru, že s poukazom na dôkazy vykonané na hlavnom pojednávaní nie je možné a bez akýchkoľvek vážnejších pochybností konštatovať zavinené neplnenie vyživovacej povinnosti obžalovaným za kritické obdobie od 1.9.2012 do 30.9.2013, tak ako to učinil okresný súd v rámci odsudzujúceho rozsudku.

Krajský súd poukazuje na to, že od podania obžaloby obžalovaný nebol vypočutý. Konanie pred súdom prvého stupňa bolo vedené ako konanie proti ušlému. Z výsluchu obžalovaného tak nemohlo byť zistené, akého konania, teda v akej forme nastala u neho subjektívna stránka súdeného trestného činu a taktiež v trestnom konaní nebol zadovážený žiadny dôkaz, resp. preukázaná okolnosť, z ktorej by bolo možné úmysel obžalovaného odvodiť. Neboli zistené majetkové pomery obžalovaného v kritickom období od 1.9.2012 do 30.9.2013, teda či vlastní hnutelné alebo nehnuteľné veci, nebol zistený jeho zamestnávateľ, aký je jeho príjem. Nebol zisťovaný ani jeho zdravotný stav a v tomto smere nebolo vyvrátené tvrdenie obžalovaného, že zo zdravotných dôvodov v určitom období nemal príjem. Nebola preukázaná ani skutočnosť uvádzaná v obžalobe, či v uvedenom období využíval služby mobilného operátora. Bez preukázania týchto skutočností a okolností prípadu nie je možné uznať obžalovaného za vinného v zmysle podanej obžaloby za zavinené neplatenie výživného v období od 1.9.2012 do 30.9.2013. Nebola preukázaná subjektívna ani objektívna stránka (schopnosti a možnosti obžalovaného plniť si svoju zákonnú vyživovaciu povinnosť za uvedené obdobie) súdeného trestného činu v takom rozsahu, aby bolo možné spoľahlivo a bez vážnejších pochybností konštatovať zavinené neplnenie vyživovacej povinnosti obžalovaným. Je nesporným faktom, že obžalovaný začal plniť svoju vyživovaciu povinnosť počnúc mesiacom október 2013 a od uvedeného obdobia nemá dlh na výživnom, teda postavil sa k otázke plnenia vyživovacej povinnosti zodpovedne.

Na záver sa žiada pripomenúť, že trestné konanie voči obžalovanému bolo vedené pred okresným aj krajským súdom ako proti ušlému podľa § 358 Tr. por. a nasl. Na to, aby mohlo byť vedené konanie proti ušlému sa vyžaduje úmysel obžalovaného vyhýbať sa trestnému konaniu pobytom v cudzine alebo tým, že sa obžalovaný skrýva. V prípade obžalovaného možno jednoznačne hovoriť o tom, že sa vyhýba trestnému konaniu pobytom v cudzine. Z trestného spisu vyplýva, že obžalovaný opustil územie republiky, zdržiava sa dlhú dobu, najmenej od roku 2012 v Írsku. Nie je známa adresa, na ktorej sa zdržiava. Obžalovaný má vedomosť o svojom trestnom stíhaní. Dňa 20.6.2012 bol k stíhanému trestnému činu vypočutý príslušným policajtom. Je nesporným faktom, že obžalovaný od uvedeného dátumu orgánom činným v trestnom konaní, ani súdu neoznámil adresu, na ktorej sa zdržiava. Uvedeným orgánom nebol k dispozícii, a to z dôvodu jeho neprítomnosti na území Slovenskej republiky. Obžalovaný prestal preberať súdne zásielky. Zo spisu je zistiteľné, že obžalovaný má vedomosť aj o tom, že na neho bola podaná obžaloba. V predmetnej trestnej veci si zvolil obhajkyňu, aby ho zastupovala v trestnom konaní. Podľa vyjadrenia obhajkyne, obžalovaný s ňou nie je v kontakte. Doklady, ktoré posielal obhajkyňi, prišli z neznámej emailovej adresy. Rovnako je nesporným faktom, že od októbra 2013 obžalovaný platí výživné, ktoré posielal matke detí zo zahraničného účtu, resp. účtov s cudzím menom.

Po preskúmaní obsahu spisu odvolací súd dospel k záveru, že v prípade obžalovaného boli splnené všetky podmienky konania proti ušlému. V okolnostiach danej veci krajský súd dospel k záveru, že dôvody konania proti ušlému stále trvali aj počas odvolacieho konania.

Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.